

РЕШЕНИЕ

№ 220

гр.София, 14 май 2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, ТРЕТО НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ, в публично заседание на двадесети март две хиляди двадесет и пета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ
ВЛАДИМИР АСТАРДЖИЕВ

при участието на секретаря Н. ПЕЛОВА и прокурора С. МИЛЕВА, разглежда докладваното от съдия АСТАРДЖИЕВ КНОХД №148 по описа за 2025 г., за да се произнесе, взе предвид:

Производството е по реда на чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по касационна жалба на подсъдимия Н. В. Д. чрез упълномощения защитник адв. С. Н. срещу Решение № 460001/07.11.2024 г. по ВНОХД № 38/2021г. на Апелативен специализиран наказателен съд (закрит), 3 въззивен състав в частта, с която са увеличени наложените на подсъдимия Д. наказания „лишаване от свобода“ и е определен първоначален „строг“ режим за изтърпяване на наложеното общо наказание „лишаване от свобода“.

В жалбата се излагат аргументи за явна несправедливост на наложеното от въззивната инстанция наказание, като се оспорва извода на въззивния съд за висока степен на обществена опасност на личността на подсъдимия Д.. Сочат се противоречия между мотивите и диспозитива на решението относно конкретните наказания, наложени на подсъдимия. Излагат се и твърдения за липса на осъждания на подсъдимия към момента на деянието. Правят се позовавания на прекомерната продължителност на въззивното производство (общо четири години) и на значителното забавяне на изготвянето на решението (година и осем месеца). Защитата изтъква и влошеното здравословно състояние на подсъдимия, който страда от неизлечимо заболяване и счита, че въззивният съд е проявил ненужна строгост, завишавайки наказанието на подсъдимия Д. три пъти. В жалбата се иска отмяна на въззивното решение и оставяне в сила на наказанието, наложено от първата инстанция.

В съдебното заседание на касационния съд защитникът на подсъдимия Н. В. Д. поддържа депозираната жалба и моли за намаляване на наказанията до размерите, определени с първоинстанционната присъда. Сочи, че в решението на въззивната инстанция неправилно се приема, че подсъдимият Д. е бил осъждан към момента на извършване на деянията по настоящето дело и набляга на активното съдействие на подсъдимия за разкриване на обективната истина от самото начало на досъдебното производство. Защитата се позовава и на продължителността на въззивното производство от четири години като основание за намаляване на наложените наказания.

Подсъдимият Н. В. Д. поддържа доводите на своя защитник и в последната си дума моли да бъде намалено наложеното наказание.

Прокурорът излага доводи за неоснователност на касационната жалба, като намира, че увеличаването на наказанието от АСНС (закрит) е законосъобразно и правилно и неговото намаляване би било проява на неоправдан либерализъм и няма да допринесе за поправянето и превъзпитаването на подсъдимия. Сочи, че действително към момента на деянието подсъдимият е бил неосъждан, но впоследствие е влязла в сила присъда за идентично деяние, извършено два месеца преди инкриминираното, което налага извод за лоши данни за личността на подсъдимия Д..

Върховният касационен съд, като съобрази доводите в жалбата и аргументите, изложени от страните в съдебното заседание, намери следното:

Касационната жалба е допустима съгласно чл. 350 НПК, като е подадена от легитимирана страна в процеса срещу акт от посочените в чл. 346, т. 1 НПК.

Разгледана по същество тази жалба е основателна.

С Присъда № 260011/26.10.2020г., постановена по НОХД №1732/2020г. по описа на Специализирания наказателен съд (закрит), 4 състав подсъдимият Н. В. Д. е признат за виновен за извършени престъпления по чл. 321, ал. 6 НК и по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК, като е оправдан частично по обвиненията по чл. 210, ал. 1, т. 1 НК и чл. 20, ал. 4 НК. Наложено му е по реда на чл. 23, ал. 1 НК наказание „лишаване от свобода“ за срок от една година, като на основание чл. 57, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, б. „б“ ЗИНЗС е определен първоначален общ режим за изтърпяване на наложеното наказание. Приспаданото е на основание чл. 59, ал. 1 НК времето, през което подсъдимият Д. е бил с мярка за неотклонение „задържане под стража“.

Със същата присъда подсъдимият П. Й. К. е признат за невиновен в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 1 НК вр. чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 НК и е оправдан изцяло по внесеното в съда обвинение срещу него.

С присъдата подсъдимият А. Х. С. също е признат за невиновен в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 1 НК вр. чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 НК и е оправдан изцяло по внесеното в съда обвинение срещу него.

Съдът се е произнесъл по разноските и по веществените доказателства.

По протест на прокурор от Специализираната прокуратура (закрита) е образувано ВНОХД № 38/2021 г. по описа на Апелативния специализиран наказателен съд (закрит), 3 въззивен състав. След проведено въззивно съдебно следствие, въззивният съд е постановил Решение № 460001/07.11.2024 г., с което присъдата на първата инстанция е изменена, като деянието на подсъдимия Н. В. Д. е преквалифицирано от такова по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК в такова по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 НК и са увеличени наложените на подсъдимия Д. наказания за престъплението по чл. 321, ал. 6 от една година на три години лишаване от свобода и за престъплението по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 НК от една година на три години и шест месеца „лишаване от свобода“, изменено е определеното общо наказание на три години и шест месеца „лишаване от свобода“ и определения от първата инстанция „общ“ режим е изменен на „строг“ режим. В останалата част присъдата на първата инстанция е потвърдена.

Срещу това решение е постъпила касационната жалба на подсъдимият Д. чрез неговия защитник, по която е образувано настоящето касационно

производство.

Не е постъпил касационен протест.

В касационната жалбата се излагат съображения за явна несправедливост на определеното от въззивния съд наказание за подсъдимия Д. и за неправилност на определения „строг“ режим за изтърпяване на наказанието, като се иска намаляване на наказанието „лишаване от свобода“ и замяна на режима с по-лек.

Това съдържание на касационната жалба предопределя пределите на проверката от касационната инстанция по силата на чл. 347, ал. 1 НПК само по отношение справедливостта на наложеното на подсъдимия Д. наказание „лишаване от свобода“ и относно режима за неговото изтърпяване.

Настоящият съдебен състав приема че въззивният съд незаконосъобразно е увеличил наказанията „лишаване от свобода“ за двете престъпления, за които подсъдимият Н. В. Д. е признат за виновен. Определеният режим за изтърпяване на общото наказание „лишаване от свобода“ също нарушава разпоредбата на чл. 57, ал. 1, т. 2 ЗИНЗС, доколкото към момента на извършване на деянията подсъдимият Д. е бил неосъждан.

Въззивният съд е увеличил наложените от първата инстанция наказания „лишаване от свобода“ за подсъдимия Д., като е приел, че той е многократно осъждан и се е позовал на приложеното по делото НОХД № 16/2017 г. на РС-Чирпан, по което е осъдено лицето К. Н. П., както и на преписки на РП-Пазарджик, водени и спрени срещу неизвестен извършител, които също разкривали високата степен на обществена опасност на подсъдимия Д..

Всички тези съображения на въззивния съдебен състав не могат да бъдат споделени от касационната инстанция.

Към момента на извършване на деянията по настоящето производство (есента на 2016 г. за престъплението по чл. 321, ал. 6 НК и периода 21.02.2017 г.-23.03.2017 г. за престъплението по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 НК вр. чл. 26, ал.1 НК) подсъдимият Н. В. Д. е бил неосъждан.

Първата влязла в сила присъда срещу този подсъдим е от 12.09.2017 г. (в сила от 28.09.2017 г.) и едва след това са последвали още четири осъждания на подсъдимия Д..

Всички тези осъждания не могат да променят факта, че към момента на извършване на инкриминираните по настоящето дело престъпления, подсъдимият Д. е бил неосъждан.

Върховният касационен съд намира за недопустим подхода на въззивната инстанция да използва като отегчаващи обстоятелства спрямо подсъдимия Д. осъждане на друго лице по НОХД № 16/2017 г. на РС-Чирпан (за лицето К. Н. П.) и съществуването на производства, по които не е установен извършител, поради което те са били спрени (приложените във въззивното производство прокурорски преписки на РП-Пазарджик).

Позоваването от въззивния съд на тези дела, за да увеличи наложените на подсъдимия Д. наказания, е в пряко противоречие с основния принцип на наказателното право, установен в чл. 35, ал. 1 НК, че наказателната отговорност е лична. Освен това съображенията на въззивните съдии да увеличат наказанията на подсъдимия Д. поради осъждане на друго лице и поради съществуването на деяния, извършени от неустановени лица, нарушава и правилата на чл. 54, ал. 1 НК, които изискват наказанието да бъде съобразено само с конкретно деяние и с конкретния деец.

В резултат от посочените неблагоприятия, въззивният съдебен състав е определил наказание, което не отговаря на изискванията на чл. 54 НК и се явява явно несправедливо съгласно чл. 348, ал. 5, т. 1 вр. ал. 1, т. 3 НПК, тъй като не

съответства нито на обществената опасност на деянието, нито на обществената опасност на дееца.

Наказанията за извършените от подсъдимия Д. престъпления трябва да се определят към минимумите, предвидени в съставите на чл. 321, ал. 6 НК и чл. 209, ал. 1 НК.

Налице е превес на смекчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства - неговото чисто съдебно минало към момента на извършване на престъпленията, оказаното съдействие на органите на досъдебното производство и на съда чрез направените пълни самопризнания още при неговото задържане през 2017 г. и последователните подробни обяснения пред органите на досъдебното производство и пред съдебните състави, тежкото хронично заболяване на подсъдимия, дългият период на наказателното производство. По делото се констатира необясними забавяния от органите на Специализираната прокуратура (закрита) в периода 2018 г.-2020 г. и от състава на АСНС, който е изслушал съдебните прения на страните на 08.03.2023 г., а е постановил своето решение на 07.11.2024 г.

Посочените обстоятелства не могат да мотивират прилагането на чл. 55 НК, доколкото най-ниските предвидени в закона наказания не се явяват прекомерно тежки за конкретните деяния на подсъдимия Д. и не се налага тяхната замяна или определяне на наказание под най-ниския предел, предвиден в закона. Наказателната отговорност на подсъдимия трябва да се определи и при наличието на някои отегчаващи обстоятелства - извършването на престъпната дейтелност от различни лица при разпределение на ролите, предварителната организираност и подготовка на престъпленията, користната цел на подсъдимия при извършване на деянията. Налице е и висока степен на обществена опасност на престъпленията от конкретния вид, насочени към беззащитни и уязвими жертви на телефоните измами, както е по настоящето дело - възрастни и самотни жени, желаещи да съдействат на органите на реда, за каквито са се представяли лицата, мотивирали пострадалите да извършат имуществено разпореждане със своите парични средства и ценности.

При преценката на тези обстоятелства, касационната инстанция счете, че наказанията за подсъдимия Н. В. Д. трябва да бъдат намалени, като за престъплението по чл. 321, ал. 6 НК бъде определено наказание от една година лишаване от свобода, а за престъплението по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК също следва да бъде определено наказание от една година лишаване от свобода, като решението на въззивния съд трябва да се измени в тази насока.

При прилагането на чл. 23, ал. 1 НК също трябва да бъде намалено определеното от въззивната инстанция общо наказание, което да бъде определено на една година лишаване от свобода.

В решението на въззивния съд се съдържа твърдяното в касационната жалба противоречие между мотивите и диспозитива относно това за кое точно престъпление какво наказание се налага, но доколкото касационният съд намалява наложените наказания по съображенията, изложени в настоящето решение, това процесуално нарушение се явява несъществено и не е основание за отмяна на решението на АСНС (закрит), 3 въззивен състав и за връщане на делото за разглеждане от друг състав на Апелативния съд.

Въззивният съд е изменил режима на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от „общ“ на „строг“, като се е позовал на предходни осъждания на подсъдимия Д., каквито не съществуват. Към момента на извършване на деянията по настоящето производство, който е от значение за определяне на наказателната

отговорност на подсъдимия и за начина на нейното реализиране, подсъдимият Д. е бил неосъждан. Това прави невъзможно прилагане на някоя от хипотезите на чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „б“ и б. „в“ ЗИНЗС, а само по себе си наложеното наказание е под пет години „лишаване от свобода“, което изключва и възможността да се приложи чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „а“ ЗИНЗС.

Определеното от настоящия съд общо наказание от една година „лишаване от свобода“ и чистото съдебно минало на подсъдимия Д. по принцип дават възможност за прилагане на чл. 66, ал. 1 НК и за отлагане на изпълнение на наложеното наказание.

В същото време данните за личността на подсъдимия Д. и изтъкнатите корисни причини за извършване на престъплението, както и обстоятелството, че деянията по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК са били насочени към имуществото на възрастни жени с разпределение на ролите между участниците в престъпната дейтелност, мотивират касационната инстанция да счете, че липсва третата предпоставка за прилагане на института на условното осъждане - поправителното въздействие върху подсъдимия да може да бъде осъществено без ефективно изтърпяване на наложеното наказание.

Поради това и на основание чл. 57, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС следва да се определи първоначален „общ“ режим за изтърпяване на наложеното на подсъдимия Н. В. Д. наказание от една година „лишаване от свобода“.

В останалата си част решението на АСНС (закрит) е законосъобразно и следва да бъде оставено в сила.

Водим от всичко изложено и на основание чл. 354, ал. 2, т. 1 вр. ал. 1, т. 4 от НПК, Върховен касационен съд, Трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯВА Решение № 460001 от 07.11.2024 г. по ВНОХД № 38/2021 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд (закрит), 3 въззивен състав в частта за наложените на подсъдимия Н. В. Д. наказания както следва:

НАМАЛЯВА наложеното на подсъдимия Н. В. Д. наказание за престъплението по чл. 321, ал. 6 НК на ЕДНА ГОДИНА лишаване от свобода.

НАМАЛЯВА наложеното на подсъдимия Н. В. Д. наказание за престъплението по чл. 209, ал. 1 НК вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 4 НК на ЕДНА ГОДИНА лишаване от свобода.

НАМАЛЯВА определеното на подсъдимия Н. В. Д. по реда на чл. 23, ал. 1 НК общо най-тежко наказание на ЕДНА ГОДИНА лишаване от свобода.

ОПРЕДЕЛЯ на основание чл. 57, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС първоначален ОБЩ режим за изтърпяване на наложеното общо наказание от ЕДНА ГОДИНА лишаване от свобода

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 460001 от 07.11.2024г. по ВНОХД № 38/2021г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд (закрит), 3 въззивен състав в останалите части.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.